

*STJEPAN NEŽMAHEN ŠTEF, Pod crvenom zastavom
(Autobiografija). Uz 80. obljetnicu života. Krapina 1976.*

Stjepan Nežmahen Štef, poznati krapinski politički rukovodilac, u povodu svoje 80. godišnjice napisao je autobiografiju u koju je upleo i sjećanja na početak i razvoj partijskog života u Krapini i bližoj okolici. Možda se malo preopširno zadržava na svojim mladenačkim danima (što se veoma često događa u edicijama memoarskog karaktera) i predetajno opisuje pojedine događaje koji nisu bili presudno važni. Mnogo je zanimljiviji onaj dio u kome autor iznosi svoja sjećanja na osnivanje partijske organizacije u Krapini, kao i onaj dio koji sadrži ratna sjećanja. Nežmahen je, naime, kao aktivan partijski borac uhapšen i odveden u Lepoglavu, gdje je bio jako mučen, a kasnije je otišao u partizane, i to, u ljeto 1943, kada su jedinice NOV napale Lepoglavu i oslobodile političke zatočenika, među njima i Nežmahena.

Iz Lepoglave je s drugovima krenuo na Kalnik, no kad je »9. II 1944. bio ponovni napad na Kalnik i na Koprivnicu, morali smo se i mi (tj. Nežmahen i drugovi — op. M. D.) iz Velikog Poganca povući zajedno s narodom i ranjenicima prema Bilo-gori i Moslavini«. U toku posljednjih dana borbe Nežmahen vrši već nekoliko veoma odgovornih funkcija, uz ostalo imenovan je i referentom za obrt i industriju Okružnog NOO-a Krapina, a kasnije i referentom za socijalno staranje i narodno zdravlje Okružnog NOO-a Moslavina. Vidimo ga u oslobođenoj Krapini 10. svibnja 1945, gdje ubrzo postaje pročelnik trgovine i opskrbe Kotarskog NOO-a, a 1. siječnja 1946. izabran je i za predsjednika MNOO-a Krapina. Godinama je i dalje na važnim i odgovornim dužnostima, a uz to sudjeluje i u osnivanju i radu raznih krapinskih društava.

Nežmahenova »Autobiografija« svakako može poslužiti kao zanimljiva građa kojom se, kao i svakom građom memoarskog karaktera, treba ipak uvijek koristiti sa stanovitom mjerom opreza. Knjižica je i bogato ilustrirana, napose su neke fotografije i faksimili, koji se u njoj prvi put pojavljuju, također vrijedan materijal. Na kraju je objelodanjen i popis upotrijebljene literature među kojom ima i zanimljivog izvornog materijala koji može koristiti istraživaču razdoblja između dva rata i povijesti naše narodnooslobodilačke borbe.

Miroslava Despot